

هدف کلی درس

- 1- شناخت کامل از فیزیولوژی حاملگی، تشخیص حاملگی، اهمیت بهداشت و تغذیه زنان باردار و اصول مراقبتهای دوران بارداری، ناراحتیهای جزئی ناشی از حاملگی و طرق پیشگیری از آنها، تشخیص موارد غیرطبیعی در دوران بارداری و اقدامات آنها
- 2- مهارت در کاربرد نظریه ها و مفاهیم جدید بارداری در ارائه خدمات مامایی
- 3- آموزش بهداشت به مادر و خانواده از نظر جسمانی، روانی، اجتماعی و عاطفی
- 4- پایبند بودن به محدودیتها و مسئولیتهای حرفه ای و رعایت موازین شرعی در ارائه خدمات مامایی

اهداف اختصاصی

- *هدف از علم مامایی، آمار حیاتی، میزان های مرگ و میر مادر و نوزاد
- هدف از علم مامایی را توضیح دهد.
- دوره پری ناتال را تعریف کند.
- تولد را بتواند توضیح دهد.
- وزن هنگام تولد را تعریف کند.
- میزان تولد و میزان باروری را شرح دهد.
- تولد زنده و مرده زایی را تعریف کند.
- مرگ اوایل تولد را تعریف کند.
- مرگ اواخر نوزادی را شرح دهد.
- میزان مرده زایی را توضیح دهد.
- میزان مرگ و میر نوزادان و مرگ و میر پره ناتال را به طور صحیح تعریف کند.
- مرگ شیرخوار و میزان مرگ و میر شیرخوار را توضیح دهد.
- وزن کم، بسیار کم و بینهایت کم هنگام تولد را از هم افتراق دهد

Definition

Obstetrics (from the [Latin](#) *obstare*, "to stand by") is the [surgical](#) specialty dealing with the care of women and their children during [pregnancy](#) (prenatal period), [childbirth](#) and the [postnatal](#) period.

Obstetrix = Midwife

Midwifery is the [non-surgical](#) equivalent.

Veterinary obstetrics is the same concept for [veterinary medicine](#).

Almost all modern obstetricians are also **gynaecologists**

هدف علم مامایی

سلامت **مادر** و **نوزاد** است

مامایی از زیر مجموعه های
علوم پزشکی است.

نقش ماما

نقش مشاوره‌ای، آموزشی، مراقبتی، حمایتی، درمانگری و تحقیقاتی بوده و تمامی این نقشها در ارتباط با مادر و کودک مفهوم پیدا می‌کند.

مشاوره قبل، بعد و هنگام ازدواج،
آموزش نحوه تنظیم خانواده،
مراقبت در دوران بارداری،
زایمان طبیعی
مراقبت بهداشتی مادر و کودک
آموزش به دختران در زمینه بهداشت دوران بلوغ و بعد از آن

حیطه رشته مامایی از دوران قبل از حاملگی شروع و تا پس از زایمان و شش سالگی کودک ادامه پیدا می‌کند

آمار حیاتی

اهمیت استفاده هماهنگ از تعاریف استاندارد

WHO	(World Health Organization)
ACOG	(American College of Obstetric and Gynecology)
AAP	(American Academy of Pediatrics)
NCHS	(National Center for Health Statistics)
CDC	(Centers of Disease Control)

امکان مقایسه داده ها در سراسر دنیا

(میزان خام تولد CBR) Crude Birth Rate:

- تعریف : تعداد کودکان زنده به دنیا آمده به ازای هر هزار نفر جمعیت برآورد شده در وسط سال ؛ در یک سال معین.

$$CBR = \frac{\text{تعداد موالید زنده یکسال}}{\text{جمعیت همان سال}} \times 1000$$

میزان مرگ خام (CDR): Crude Death Rate

- تعریف : تعداد مرگهای ناشی از کلیه علل در هزار نفر جمعیت در وسط هر سال و در یک منطقه معین .

$$\text{CDR} = \frac{\text{تعداد مرگ اتفاق افتاده در طول سال}}{\text{کل جمعیت}} \times 1000$$

(رشد طبیعی جمعیت NGR) Natural Growth Rate:

تعریف: عبارت از این است که هر سال به ازای هر هزار نفر جمعیت چند نفر به جمعیت اضافه خواهد شد.

$$NGR = CBR - CDR$$

میزان باروری عمومی (General Fertility Rate(GFR)

تعریف : تعداد موالید زنده در هزار زن گروه سنی ۱۵ تا ۴۹ سال در یک سال معین

$$\text{GFR} = \frac{\text{تعداد موالید زنده یکسال}}{\text{جمعیت زنان ۱۵-۴۴-۵۰}} \times 1000$$

(میزان باروری کلی TFR): Total Fertility Rate

تعریف : نشان دهنده متوسط تعداد کودکان یک زن است به شرط آنکه آن زن بامیزانهای کنونی هریک از گروههای سنی زنان در سراسر سن باروری خود به زاییدن کودک ادامه دهد .

مجموع میزانهای باروری
اختصاصی سنی

$$\text{TFR} = \frac{\text{مجموع میزانهای باروری اختصاصی سنی}}{1000} \times 5$$

Age of mother	Number of live births	/	Female population	×	1000	=	Age specific rate
10-14							
15-19							
20-24							
25-29							
30-34							
35-39							
40-44							
45-49							
SUM							

Abortion~ Birth

تولد ~ سقط

خروج یا خارج ساختن کامل جنین از مادرپس از هفته ۲۰
حاملگی (بیشتر از ۵۰۰ گرم)

جنین زیر ۲۰ هفته یا کمتر از ۵۰۰ گرم سقط اطلاق میشود.

Abortus = جنین سقط شده

Live birth ~ Still birth

مردہ زایی ~ تولد زندہ

هر گونه علائمی از حیات در نوزاد مثل ضربان قلب، تنفس خود بخود، حرکات خود بخود مشخص در عضلات ارادی بلافاصله یا کمی پس از تولد، به عنوان تولد زندہ محسوب میشود.

عدم وجود علائم حیات در زمان تولد یا پس از آن مردہ زایی تلقی میگردد
میزان مردہ زایی یا میزان مرگ جنینی = Still birth rate or fetal death rate

تعداد موارد مردہ زایی در هر ۱۰۰۰ نوزاد بدنیا آمده (مردہ یا زندہ)

دکتر فاطمه محمدی

دوران نوزادی: ۲۸ روز اول پس از تولد

زودرس

مرگ نوزاد

دیررس

مرگ نوزادی زودرس: مرگ نوزاد طی ۷ روز اول پس از تولد

Early neonatal death

مرگ نوزادی دیررس: مرگ نوزاد پس از ۷ روز و قبل از ۲۹ روزگی

Late neonatal death

میزان مرگ و میر نوزاد **:Neonatal mortality rate**

تعداد مرگ نوزاد در هر ۱۰۰۰ تولد زنده

Perinatal period

دوره پری ناتال

از پایان ۲۰ هفتگی (از وزن ۵۰۰ گرم) تا پایان ۲۸ روزگی نوزاد

میزان مرگ و میر پری ناتال **Perinatal mortality rate**:

تعداد موارد مرده زایی به اضافه مرگ نوزاد در هر
۱۰۰۰ تولد کلی

دوره شیر خوارگی

Infancy

از پایان ۲۸ روزگی تا پایان ۱۲ ماهگی؟؟ (۲ سالگی)

مرگ شیر خوار Infant death:

تمامی مرگها در شیرخواران زنده متولد شده تا ۱۲ ماهگی

Infant mortality rate میزان مرگ و میر شیرخوار:

تعداد مرگ شیرخواران در هر ۱۰۰۰ تولد زنده

Birth weight

دکتر فاطمه محمدی

وزن تولد

اولین وزن بدست آمده از نوزاد بلافاصله پس از زایمان بر حسب گرم

Low birth weight (LBW) وزن کم تولد
نوزاد با وزن بیش از ۱۵۰۰ گرم و کمتر از ۲۵۰۰ گرم

Very low birth weight (VLBW) وزن بسیار کم تولد
نوزاد با وزن ۱۰۰۰ - ۱۵۰۰ گرم

Extremely low birth weight (ELBW) وزن فوق العاده کم تولد
نوزاد با وزن کمتر از ۱۰۰۰ گرم

نوزاد ترم **Term neonate**

نوزاد متولد شده بین ۳۷ هفته کامل تا ۴۲ هفته کامل بارداری
(۲۶۰-۲۹۴ روزگی)

نوزاد پره ترم **Preterm neonate**

نوزاد متولد شده بین ۲۰ هفته کامل تا قبل از تکمیل ۳۷ هفته
بارداری (۲۵۹ روزگی)

نوزاد پست ترم **Post term neonate**

نوزاد متولد شده پس از پایان ۴۲ هفته بارداری (۲۹۵ روزگی)

Maternal death

مرگ مادری

- **Direct**
- **Indirect**
- **Non-maternal death**

نسبت مرگ و میر مادری Maternal mortality ratio

$$\text{MMR} = \frac{\text{تعداد مرگ مادری در یک سال}}{\text{تعداد موالید زنده}} \times 100,000$$

Pregnancy related death ~Pregnancy associated death

Associated

مرگ زن به هر علت طی بارداری تا یکسال پس از بارداری بدون توجه به مدت و محل بارداری

Related

مرگ همراه با بارداری ناشی از:

-عوارض خود بارداری

-مجموعه وقایعی که در اثر بارداری آغاز شده و منجر به مرگ شده اند

-تشدید یک بیماری غیر مرتبط، در اثر تاثیرات دارویی یا فیزیولوژیک

بارداری که نهایتا منجر به مرگ شده است

مرگ ومیر به خیر گذشته Near miss mortality

موربیدیتی های شدید مادری که طبق یک بررسی به
ازای هر مرتالیتی حدود ۵۰ موربیدیتی شدید اتفاق می
افتد

Induced termination of pregnancy ~ Spontaneous termination of pregnancy

قطع هدفمند یک حاملگی درون رحمی به منظوری غیر از تولد یک نوزاد زنده، که منجر به تولد زنده نمی گردد.

این تعریف شامل باقی ماندن محصولات بارداری پس از مرگ جنین نمی شود.

References

منابع

- بارداری و زایمان ویلیامز، کانینگهام، هوث، لونو، گیلستریپ، بلوم، ونستروم، ترجمه دکتر بهرام قاضی جهانی، ۲۰۱۰، نشر گلبن
- مامایی واری، هلن واری، جان.م. کریبس، کارولین.ل. جگر، ترجمه زیبا تقی زاده، مهرناز گرانمایه، سیده فاطمه واثق رحیم پرور، جلد ۱، ویرایش چهارم، ۱۳۸۷
- سایر رفرنسهای معتبر مامایی: بارداری و زایمان کارنت ، دنفورت، درسنامه مامایی

Homework

TFR در ایران

میزان مرگ و میر نوزادی
شیرخواری و

نسبت مرگ و میر مادری در ایران

کمترین و بیشترین میزان ها در دنیا

The International Day of the Midwife - 5 May 2008

Healthy families: the key to the future

The world
needs midwives
now more than ever

5 May 2013
**International
Day of the Midwife**

International Confederation of Midwives
La Confédération Internationale des sages-femmes
Confederación Internacional de Matronas

International
Confederation
of Midwives
Strengthening Midwifery Globally

Space for member logo

**Thanks for Your
Attention**